

SAMIHA AYVERDİ'NİN "BATMAYAN GÜN" ROMANINDA KADIN KİMLİĞİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

*Mustafa Sıddık KARAGÖZ**

Özet

Samiha Ayverdi, kadına bakışı yönüyle döneminin diğer birçok romancısından farklı çizgide durmaktadır. Eserlerini, fikirlerinin ifadesi için önemli birer vasıta olarak gören Ayverdi, bu tutumundan hiçbir zaman vazgeçmemiştir. O, kadın romancılarda aşk rüzgârlarının popülerliğini koruduğu zamanlarda bile, bu rüzgârlara kapılmamış, memleket meselelerini, gençliğin, toplumun sorunlarını ve bunlarla ilgili yapılması gerekenleri ele alma farklılığını göstermiştir. Yazar, bütün bu meseleler için çıkış yolu ararken çoğu zaman, kadını çözümün merkezinde görmüştür. Milletin terakki edebilmesi için kadının yüklenmesi gereken vazifelerle ilgili, okuyucularına tavsiyelerde bulunan Samiha Ayverdi yeni nesli yetiştirecek olan kadının öncelikle manevi hayatının sağlamlştırılmasının gerekliliğine dikkat çekmiştir.

Ayverdi'de tasavvuf, onun hayatının her alanını kuşatacak kadar büyük yer teşkil eder. Ümm-i Ken'an Dergahının Şeyhi Kenan Rıfâî ile tanıştıktan sonra, hayatına Rıfailik'in öğretileri doğrultusunda yön veren Ayverdi'nin manevi dünyasındaki bu değişim eserlerine de yansımıştır. "Batmayan Gün", onun tasavvuf anlayışını ortaya koyan ilk romanlarından olması bakımından önemlidir. Tasavvufun bir kadın kahramanın "arayış" serencamı üzerinden ele alınması ise eseri "kadın kimliği" bakımından incelemeyi değerli kılmaktadır. "Batmayan Gün"de kadın; "entelektüel, mutasavvıf, sade dümdüz, temiz, zavallı, gösteriş düşkün" gibi tanımlamalarla okuyucu karşısına çıkarılmaktadır. Yazar, kadının söz konusu bu kimliklerinden özellikle "mutasavvıf kadın"ı öne çıkarmış, ona entelektüel nitelikler de yükleyerek, okuyucusuna bir bakıma bu kadın kimliğini benimsemesi telkininde bulunmuştur. Bu telkine, Cumhuriyet'in yeni neslinin yetiştirilmesi adına, Ayverdi tarafından Cumhuriyet rejimine sunulmuş önemli bir öneri olarak da bakılabilir.

Anahtar Kelimeler: tasavvuf, mutasavvıf, Kadın Kimliği, Samiha Ayverdi

Abstract

Samiha Ayverdi is distinctive from many other novelists of her period in terms of looking to the woman identity. Ayverdi, who thinks her writings as an instrument to express her ideas, by not getting in to love subjects even if it is very popular among woman novelists, she recommends to her readers related to duties and responsibilities that woman should take in order to advance of the nation. She is also different from other novelists as she takes into consideration the matters of country, of youth and society and the necessities that should be done related to these problems. The author, when deals with these sorts of problems, always gives a central role to the woman and at first she points at to strengthen the spiritual and moral life of woman who raise and educate the new generations.

Sufism, which surrounds the every points of Ayverdi's life, has a central role in Ayverdi. After she meets Kenan Rifai, who is the Sheikh of Ümm-i Ken'an Lodge, Ayverdi gives a way to her life by means of the principles of Rifa'iyya and this change is reflected to her writings. "Unsunken Day" is significant as it is her first novel that brings up her sufism understanding. The studying of this novel is worthwhile since it goes about sufism by a woman's adventure "seeking". The woman in "Unsunken Day" is defined like "intellectual, sufi, plain, simple, clean, miserable, flamboyant". The author put forward sufi identity from the other identities that mentioned above, gives her intellectual qualities and advises her reader to appropriate this identity. This advice can be thought as an important suggestion that is presented by Ayverdi to the Republic regime in order to strengten the spiritual and moral life of the new generation of the Republic.

Key Words: Sufism, sūfî, Woman Identity, Ayverdi, Rufa'iyya

* Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi. E-mail: mustafa-s-karagoz@hotmail.com

Kaynak / Metnin tamamı için: [Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/3, Summer 2012, p. 1665-1674, ANKARA-TURKEY](#)